

باسمه تعالی
جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان البرز ناحیه ۱ کرج
امتحانات نوبت دوم مجتمع آموزشی سلاله
سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳

نام و نام خانوادگی:	آزمون درس : تاریخ ۱: ایران و جهان باستان	نمره به عدد:
نام دبیر: سرکار خانم حکیمیون	تاریخ آزمون :	نمره به حروف:
کلاس: دهم ادبیات و علوم انسانی	مدت آزمون : ۸۰ دقیقه	تعداد صفحات: ۳ صفحه
شماره صندلی:		

بارم	با خودکار مشکی یا آبی به پرسش‌ها پاسخ دهید.	ردیف										
۱	<p>جمله های صحیح یا غلط را مشخص کنید: (هر مورد ۰/۲۵)</p> <p>الف) حضرت یوسف (ع) به احتمال بسیار در دوران امپراتوری جدید مصر زندگی می‌کرد.</p> <p>ب) در روزگار مهرداد یکم، سفیرانی از سوی چین آمدند و جاده‌ی ابریشم تکمیل شد.</p> <p>ج) گردآوری و تنظیم اطلاعات، مرحله‌ی چهارم از مراحل پژوهش در تاریخ است.</p> <p>د) طرح و نقشه‌ی شهرهای ساسانی برخلاف شهرهای اشکانی، به شکل دایره بود.</p>	۱										
۲	<p>کدام یک از شماره های سمت چپ با گزینه های سمت راست در ارتباط است: (هر مورد ۰/۲۵)</p> <table border="1"> <tr> <td>الف) آتشکده‌ی آذرگشنسب در آذربایجان</td> <td>۱- کتاب عقاید مانی</td> </tr> <tr> <td>ب) اوستا</td> <td>۲- ویژه‌ی پادشاهان</td> </tr> <tr> <td>ج) آتشکده‌ی آذربرزین مهر در خراسان</td> <td>۳- مخصوص کشاورزان</td> </tr> <tr> <td>د) شاپورگان</td> <td>۴- کتاب مقدس زرتشتیان</td> </tr> <tr> <td>و) آتشکده‌ی آذر فرنیغ در فارس</td> <td></td> </tr> </table>	الف) آتشکده‌ی آذرگشنسب در آذربایجان	۱- کتاب عقاید مانی	ب) اوستا	۲- ویژه‌ی پادشاهان	ج) آتشکده‌ی آذربرزین مهر در خراسان	۳- مخصوص کشاورزان	د) شاپورگان	۴- کتاب مقدس زرتشتیان	و) آتشکده‌ی آذر فرنیغ در فارس		۱
الف) آتشکده‌ی آذرگشنسب در آذربایجان	۱- کتاب عقاید مانی											
ب) اوستا	۲- ویژه‌ی پادشاهان											
ج) آتشکده‌ی آذربرزین مهر در خراسان	۳- مخصوص کشاورزان											
د) شاپورگان	۴- کتاب مقدس زرتشتیان											
و) آتشکده‌ی آذر فرنیغ در فارس												
۳	<p>جاهای خالی را با واژگان درست تکمیل کنید : (دو مورد اضافی است) (هر مورد ۰/۵)</p> <p>(مینوسی - اشکانی - میسنی - ساسانی)</p> <p>الف) اولین دوره‌ی تمدن یونان را عصر می‌نامند.</p> <p>ب) به احتمال بسیار زیاد برخی داستان‌های شاهنامه مانند «بیژن و منیژه» اصل و ریشه‌ی دارند.</p>	۱										
۴	<p>گزینه های مناسب را انتخاب کنید (هر مورد ۰/۵)</p> <p>۱) در زمان پادشاهی چه کسی، حکومت ساسانی با جنبش اقتصادی به رهبری مزدک رویه‌رو شد؟</p> <p>الف) خسرو انوشیروان ب) قباد یکم ج) هرمز چهارم د) خسرو پرویز</p> <p>۲) نخستین بار نام ماد در کدام منبع ذکر شده است؟</p> <p>الف) سالنامه‌ی شاهان بابلی ب) سالنامه‌ی شاهان اکدی</p> <p>ج) سالنامه‌ی شاهان آشوری د) سالنامه‌ی شاهان سومری</p>	۱										

	صفحه دوم	
۵	<p>به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید: (هر مورد ۰/۵ نمره)</p> <p>الف) پس از نبرد حران، اشکانیان و رومیان بارها بر سر کدام مناطق باهم جنگیدند؟</p> <p>ب) هدف علم باستان‌شناسی چیست؟</p>	۱
۶	<p><u>تعریف اصطلاحات یا مفاهیم تاریخی:</u> (هر مورد ۱ نمره)</p> <p>الف) واستریوشان‌سالار:</p> <p>ب) اسواران :</p>	۲
۷	<p><u>اظهار نظر و قضاوت:</u> (هر مورد ۱ نمره)</p> <p>الف) به نظر شما، یک رویداد تاریخی چه ویژگی‌هایی باید داشته باشد؟ (نام بردن از دو مورد کافی است.)</p> <p>ب) به نظر شما، پس از اینکه اقوام آریایی حکومت تشکیل دادند، طبقات اجتماعی چگونه به وجود آمدند؟</p>	۲
۸	<p><u>مقایسه‌ی پدیده‌های تاریخی:</u> (هر مورد ۱ نمره)</p> <p>الف) رفتار شی‌هوانگ‌تی و سلسله‌ی هان با اندیشه‌های کنفوسیوس را باهمدیگر مقایسه کنید.</p> <p>ب) شیوه‌ی حکومت ساسانیان و اشکانیان را با یکدیگر مقایسه کنید.</p>	۲
۸	<p>توصیف ، فهرست و طبقه بندی اجزا یا ویژگی های پدیده های تاریخی : (هر مورد ۰/۵ نمره)</p> <p>الف) پایتخت‌های ایلامیان را نام ببرید. (دو مورد)</p> <p>ب) در آیین زرتشتی، کدام خصلت‌ها به عنوان دو ویژگی زن خوب برشمرده شده‌اند؟</p> <p>ب) کدام سلسله‌ها در تاریخ ایران، افسانه‌ای و اساطیری به‌شمار می‌آیند؟</p> <p>ج) مطابق تعالیم زرتشت چه گروهی اهورامزدا را درامر آفرینش و اداره امورجهان یاری می کردند؟</p>	۲

	صفحه سوم	
۹	<p>کار بست شواهد و مدارک تاریخی:</p> <p>متن زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.</p> <p>«داریوش یکم در سنگ‌نوشته بیستون از رفتار عادلانه و منصفانه خود و دودمانش سخن گفته و به آن مباحثات کرده است: «نه من و نه دودمانم دروغگو و بدقلب نبودیم. من موافق حق و عدالت رفتار کردم. نه ناتوان و نه توانا را نیازردم. مردی که با دودمان من همکاری کرد، او را نیک نواختم و آن کسی که بدی کرد، سخت کیفر دادم... تو که پس از من شاه میشوی، مردی که دروغگو باشد و آن کس را که بیدادگر باشد، دوست مباش و به سختی از او پرسش کن.»»</p> <p>الف) شاه معمولاً چه نقشی در قضاوت و دادرسی داشت؟</p> <p>ب) قضاتی که از سوی پادشاه انتخاب می‌شدند، به چگونه جرایمی رسیدگی می‌کردند؟</p>	۱
۱۰	<p>تشریحی: (علل، دلایل، آثار، نتایج و پیامدهای تاریخی)</p> <p>بابلی‌ها چگونه مشکل عقب‌افتادن یک چهارم شبانه‌روز در تقویم را رفع می‌کردند؟</p>	۰/۵
۱۱	<p>ابداع کشاورزی چه پیامدهایی برای انسان داشت؟ (ذکر یک مورد کافی است)</p>	۰/۵
۱۲	<p>چرا اقوام آریایی برای خدایان خویش معابد باشکوه نمی‌ساختند؟</p>	۰/۷۵
۱۳	<p>هدف سلوکوس و جانشینان او از ایجاد شهرهای یونانی در ایران چه بود؟</p>	۱
۱۴	<p>«درباری بودن هنر و معماری» در دوره هخامنشیان به چه معناست؟</p>	۱
۱۵	<p>با ذکر یک نمونه بنویسید ویژگی هنر و معماری عصر اشکانی چه بوده است؟</p>	۱
۱۶	<p>مهم‌ترین منابع درآمدهای حکومت‌ها در ایران باستان را بنویسید. (سه مورد)</p>	۰/۷۵
۱۷	<p>ابتکار نظامی هرکدام از سلسله‌های زیر را مشخص کنید:</p> <p>الف) اشکانیان ب) ساسانیان</p>	۰/۵

باسمه تعالی
جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان البرز ناحیه ۱ کرج
امتحانات نوبت دوم مجتمع آموزشی سلاله
سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳

نام و نام خانوادگی:	آزمون درس : تاریخ ۱: ایران و جهان باستان	نمره به عدد:
نام دبیر: سرکار خانم حکیمیون	تاریخ آزمون : ۱۴۰۴/۲/۲۸	نمره به حروف:
کلاس: دهم ادبیات و علوم انسانی	مدت آزمون : ۸۰ دقیقه	تعداد صفحات: ۳ صفحه
شماره صندلی:		

بارم	با خودکار مشکی یا آبی به پرسش‌ها پاسخ دهید.	ردیف										
۱	<p>جمله های صحیح یا غلط را مشخص کنید: (هر مورد ۰/۲۵)</p> <p>الف) حضرت یوسف (ع) به احتمال بسیار در دوران امپراتوری جدید مصر زندگی می‌کرد. درست</p> <p>ب) در روزگار مهرداد یکم، سفیرانی از سوی چین آمدند و جاده‌ی ابریشم تکمیل شد. نادرست</p> <p>ج) گردآوری و تنظیم اطلاعات، مرحله‌ی چهارم از مراحل پژوهش در تاریخ است. درست</p> <p>د) طرح و نقشه‌ی شهرهای ساسانی برخلاف شهرهای اشکانی، به شکل دایره بود. نادرست</p>	۱										
۲	<p>کدام یک از شماره های سمت چپ با گزینه های سمت راست در ارتباط است: (هر مورد ۰/۲۵)</p> <table border="1"> <tr> <td>الف) آتشکده‌ی آذرگشنسب در آذربایجان ۲</td> <td>۱- کتاب عقاید مانی</td> </tr> <tr> <td>ب) اوستا ۴</td> <td>۲- ویژه‌ی پادشاهان</td> </tr> <tr> <td>ج) آتشکده‌ی آذربرزین مهر در خراسان ۳</td> <td>۳- مخصوص کشاورزان</td> </tr> <tr> <td>د) شاپورگان ۱</td> <td>۴- کتاب مقدس زرتشتیان</td> </tr> <tr> <td>و) آتشکده‌ی آذر فرنیغ در فارس "اضافی بوده است"</td> <td></td> </tr> </table>	الف) آتشکده‌ی آذرگشنسب در آذربایجان ۲	۱- کتاب عقاید مانی	ب) اوستا ۴	۲- ویژه‌ی پادشاهان	ج) آتشکده‌ی آذربرزین مهر در خراسان ۳	۳- مخصوص کشاورزان	د) شاپورگان ۱	۴- کتاب مقدس زرتشتیان	و) آتشکده‌ی آذر فرنیغ در فارس "اضافی بوده است"		۲
الف) آتشکده‌ی آذرگشنسب در آذربایجان ۲	۱- کتاب عقاید مانی											
ب) اوستا ۴	۲- ویژه‌ی پادشاهان											
ج) آتشکده‌ی آذربرزین مهر در خراسان ۳	۳- مخصوص کشاورزان											
د) شاپورگان ۱	۴- کتاب مقدس زرتشتیان											
و) آتشکده‌ی آذر فرنیغ در فارس "اضافی بوده است"												
۳	<p>جاهای خالی را با واژگان درست تکمیل کنید : (دو مورد اضافی است) (هر مورد ۰/۵)</p> <p>(مینوسی - اشکانی - میسنی - ساسانی)</p> <p>الف) اولین دوره‌ی تمدن یونان را عصر مینوسی می‌نامند.</p> <p>ب) به احتمال بسیار زیاد برخی داستان‌های شاهنامه مانند «بیژن و منیژه» اصل و ریشه‌ی اشکانی دارند.</p>	۳										
۴	<p>گزینه های مناسب را انتخاب کنید (هر مورد ۰/۵)</p> <p>۱) در زمان پادشاهی چه کسی، حکومت ساسانی با جنبش اقتصادی به رهبری مزدک روبه‌رو شد؟</p> <p>الف) خسرو انوشیروان ب) قباد یکم ج) هرمز چهارم د) خسرو پرویز</p> <p>۲) نخستین بار نام ماد در کدام منبع ذکر شده است؟</p> <p>الف) سالنامه‌ی شاهان بابلی ب) سالنامه‌ی شاهان اکدی</p> <p>ج) سالنامه‌ی شاهان آشوری د) سالنامه‌ی شاهان سومری</p>	۴										

	صفحه دوم	
۵	<p>به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید: (هر مورد ۰/۵ نمره)</p> <p>الف) پس از نبرد حران، اشکانیان و رومیان بارها بر سر کدام مناطق باهم جنگیدند؟ سوریه و ارمنستان</p> <p>ب) هدف علم باستان‌شناسی چیست؟ شناخت انسان و پژوهش در فرهنگ او</p>	۱
۶	<p><u>تعریف اصطلاحات یا مفاهیم تاریخی: (هر مورد ۱ نمره)</u></p> <p>الف) واستریوشان‌سالار: یکی از مقام‌های عالی مرتبه دربار ساسانی که عنوان واستریوشان سالار داشت، رئیس روستائیان و کشاورزان به شمار می‌رفت. او علاوه بر مسئولیت گردآوری مالیات‌های بخش کشاورزی، برای توسعه و ترویج آبادانی و کشت و کار نیز کوشش می‌کرد.</p> <p>ب) اسواران: در زمان ساسانیان، سپاه دائم و مجهز به وجود آمد. اصلی ترین بخش این سپاه را سواره نظام سنگین اسلحه (سر تا پا) زره پوش تشکیل میداد که به آن اسواران گفته می شد. اسواران، سواره نظام سنگین اسلحه ی سر تا پا زره پوش ساسانی بودند. اعضای سواره نظام جوانان طبقه اشراف و نجبا بودند.</p>	۲
۷	<p><u>اظهار نظر و قضاوت: (هر مورد ۱ نمره)</u></p> <p>الف) به نظر شما، یک رویداد تاریخی چه ویژگی‌هایی باید داشته باشد؟ (نام بردن از دو مورد کافی است).</p> <p>۱. رویدادهای تاریخی دور از دسترس هستند و نمی‌توان آن‌ها را مشاهده کرد و به طور مستقیم با آن‌ها در ارتباط بود. در واقع برای دسترسی به آن‌ها می‌توان از شواهد و مدارک استفاده نمود.</p> <p>۲. رویدادهای تاریخی تکرار پذیر نیستند و نمی‌توان آن‌ها را تجربه نمود.</p> <p>۳. هیچ یک از رویدادهای تاریخی به صورت مجزا و مستقل در نظر گرفته نمی‌شوند و با یکدیگر رابطه‌ی علت و معلولی دارند.</p> <p>ب) به نظر شما، پس از اینکه اقوام آریایی حکومت تشکیل دادند، طبقات اجتماعی چگونه به وجود آمدند؟</p> <p>پس از آنکه اقوام آریایی حکومت تشکیل دادند، سرزمینهای مختلف را فتح کردند و به تدریج افراد و خاندان‌هایی که اداره حکومت را بر عهده داشتند، به ثروت بیشتر و منزلت بالاتری دست یافتند. تمرکز قدرت و ثروت در نزد عدهای خاص، موجب ایجاد نابرابری های اقتصادی و اجتماعی و شکل گیری طبقات اجتماعی به معنای واقعی آن شد.</p>	۲
۸	<p><u>مقایسه‌ی پدیده‌های تاریخی: (هر مورد ۱ نمره)</u></p> <p>الف) رفتار شی‌هوانگ‌تی و سلسله‌ی هان با اندیشه‌های کنفوسیوس را باهمدیگر مقایسه کنید.</p> <p>شی هوانگ‌تی به شدن با اندیشه‌های کنفوسیوس مخالفت می‌نمود به حدی که دستور داد تا آثار او را بسوزانند و حکیمانی که پیرو او بودند را نابود سازند. این در حالی است که پس از مرگ اولین امپراتور و در دوره‌ی حکومت هان، آیین کنفوسیوس مجدد رواج پیدا کرد. از جمله اقدامات حکومت هان، انتخاب ماموران دولتی بر پایه‌ی اصول کنفوسیوس بود.</p> <p>ب) شیوه‌ی حکومت ساسانیان و اشکانیان را با یکدیگر مقایسه کنید.</p> <p>حکومت اشکانی به صورت ملوک طوایفی اداره می‌شد، یعنی در هر منطقه حاکمی محلی حکومت می‌کرد و از استقلال نسبی برخوردار بود، اما در مسائل مهم کشوری پیرو حکومت مرکزی بود. اما ساسانیان، برخلاف اشکانیان، نظامی متمرکز و سراسری داشتند.</p>	۲

۸	<p>توصیف ، فهرست و طبقه بندی اجزا یا ویژگی های پدیده های تاریخی : (هرمورد ۵/۰ نمره)</p> <p>الف) پایتخت های ایلامیان را نام ببرید. (دو مورد) ۱. شوش (در خوزستان) ۲. انشان یا انزان (در فارس)</p> <p>۳. سیمش (در خرم آباد کنونی)</p> <p>ب) در آیین زرتشتی، کدام خصلت ها به عنوان دو ویژگی زن خوب برشمرده شده اند؟ ۱. عفت ۲. پارسایی</p> <p>ب) کدام سلسله ها در تاریخ ایران، افسانه ای و اساطیری به شمار می آیند؟ ۱. پیشدادیان ۲. کیانیان</p> <p>ج) مطابق تعالیم زرتشت چه گروهی اهورامزدا را درامر آفرینش و اداره امور جهان یاری می کردند؟ امشاسپندان</p>
۹	<p><u>کاربست شواهد و مدارک تاریخی:</u></p> <p>متن زیر را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید.</p> <p>«داریوش یکم در سنگ نوشته بیستون از رفتار عادلانه و منصفانه خود و دودمانش سخن گفته و به آن مباهات کرده است: «نه من و نه دودمانم دروغگو و بدقلب نبودیم. من موافق حق و عدالت رفتار کردم. نه ناتوان و نه توانا را نیازردم. مردی که با دودمان من همکاری کرد، او را نیک نواختم و آن کسی که بدی کرد، سخت کیفر دادم... تو که پس از من شاه میشوی، مردی که دروغگو باشد و آن کس را که بیدادگر باشد، دوست مباش و به سختی از او پرسش کن.»</p> <p>الف) شاه معمولاً چه نقشی در قضاوت و دادرسی داشت؟</p> <p>در ایران باستان، معمولاً شاه بالاترین مرجع قضایی و قاضی القضاات به شمار میرفت و در محاکمه های مهم، حکم نهایی را او صادر میکرد.</p> <p>ب) قضاتی که از سوی پادشاه انتخاب می شدند، به چگونه جرایمی رسیدگی می کردند؟</p> <p>آن ها بیشتر به جرایم سیاسی و نظامی رسیدگی می کردند.</p>
۱۰	<p>تشریحی: (علل، دلایل، آثار، نتایج و پیامدهای تاریخی)</p> <p>بابلی ها چگونه مشکل عقب افتادن یک چهارم شبانه روز در تقویم را رفع می کردند؟</p> <p>هر سه سال یک بار، یک ماه به تقویم و گاه شماری خود اضافه می کردند.</p>
۱۱	<p>ابداع کشاورزی چه پیامدهایی برای انسان داشت؟ (ذکر یک مورد کافی است)</p> <p>۱. دست برداشتن کشاورزان از دوره گردی و انتخاب نخستین روستاها به عنوان سکونتگاه های دائمی</p> <p>۲. افزایش مهارت در حرفه های دیگری مانند سفالگری، ابزارسازی و پارچه بافی به علت تولید اضافه بر نیاز خوراک</p> <p>۳. آغاز شدن و رونق داد و ستد میان روستاهای دور و نزدیک و آشنایی مردم با مهارت ها، آداب و رسوم و اندیشه های یکدیگر</p>
۱۲	<p>چرا اقوام آریایی برای خدایان خویش معابد باشکوه نمی ساختند؟</p> <p>آریایی ها بر خلاف سایر مردمان در آن زمان مانند یونانی ها، ایلامی ها و ... معابد با شکوهی را برای خدایان خود نمی ساختند زیرا اعتقاد داشتند که قدرت و نفوذ خدایان آن ها به ناحیه و شهر خاصی محدود نمی شود و سرتاسر قلمرو گیتی را در بر می گیرد.</p>
۱۳	<p>هدف سلوکوس و جانشینان او از ایجاد شهرهای یونانی در ایران چه بود؟</p> <p>سلوکوس و جانشینان او شهرهای زیادی را در قلمرو خود بنا کردند. آنها قصد داشتند با ایجاد شهرهای جدید و کوچاندن یونانیان به این شهرها، فرهنگ یونانی را در ایران و دیگر متصرفات اسکندر در آسیا، رواج دهند.</p>

۱	"درباری بودن هنر و معماری" در دوره هخامنشیان به چه معناست؟ منظور از درباری بودن این است که این هنر، شکوه شاهانه و تشریفات و تجملات درباری را نمایش می‌داد.	۱۴
۱	با ذکر یک نمونه بنویسید ویژگی هنر و معماری عصر اشکانی چه بوده است؟ در دوره اشکانیان، شهر و شهرنشینی بسیار گسترش یافت. از مهمترین آثار معماری در دوران اشکانیان می‌توانیم به صد دروازه (دامغان)، بقایای شهر نسا، معبد آناهیتا در شهر کنگاور استان کرمانشاه، کاخ شهر هترا در نزدیکی موصل و کوه خواجهی سیستان اشاره کنیم. (نام بردن از یکی از این نمونه‌ها کافی است). از مواردی که در معماری اشکانیان مشاهده می‌شود، نقاشی دیواری است. همچنین ساخت بناهای طاق‌دار، گنبدی و ایوان دار از جمله مواردی است که در زمان اشکانیان رواج یافته بود.	۱۵
۰/۷۵	مهم ترین منابع درآمدهای حکومت ها در ایران باستان را بنویسید. (سه مورد) انواع مالیات (مالیات کشاورزی و دام، مالیات پیشه‌وران و مالیات سرانه)، عوارض گمرکی و حمل و نقل راهداری، حق بهره‌برداری از معادن و جنگل‌ها	۱۶
۰/۵	ابتکار نظامی هر کدام از سلسله های زیر را مشخص کنید: الف) اشکانیان استفاده از طبل ب) ساسانیان استفاده از فیل	۱۷

موفق باشید - حکیم‌یون